

GOED LEESONDERWIJS: ONDERSTEUNING OP MAAT

Femke Scheltinga

Femke.scheltinga@itta.uva.nl

PROGRAMMA

- Wat is lezen?
- Wat kenmerkt leesproblemen/dyslexie?
- Waar kun je op letten?
- Extra begeleiding organiseren

WAT KENMERKT EEN GOEDE LEZER?

- Is gemotiveerd, wil iets weten
- Leest vlot en vloeiend
- Legt relatie met achtergrond- en voorkennis
- Monitort begrip
- Kan leesproces zelf sturen (strategieën)
- Kan betekenis geven/afleiden
- Kan geleerde toepassen op verschillende tekstsoorten

LEESONDERWIJS IN ISK

- Wie is de leerling? Wat kan/weet de leerling op het gebied van technisch lezen en leesbegrip?
 - Kan in de moedertaal lezen/schrijven? In welk schrift (alfabetisch, syllabisch, logografisch)?
 - Heeft hij een andere taal leren lezen/schrijven?
 - Wat kan de leerling mondeling in het Nederlands?

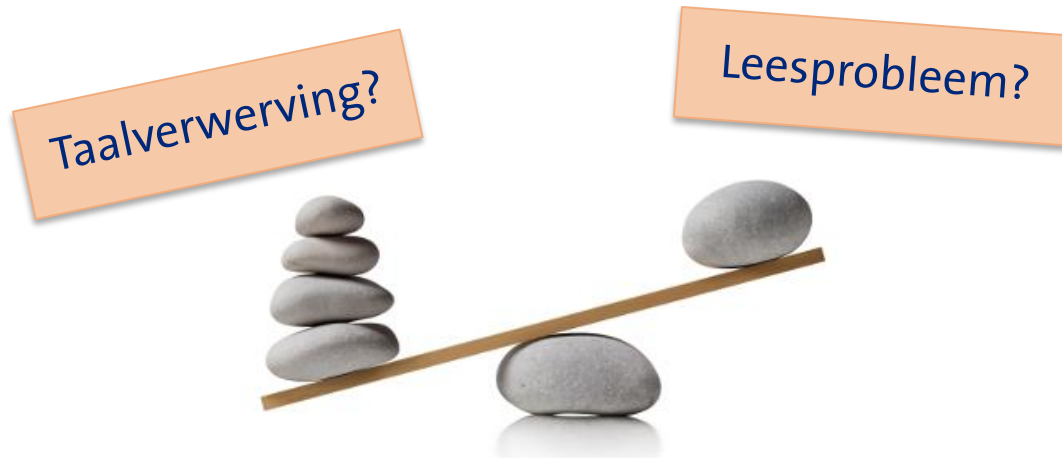
Werken aan leesvaardigheid

Aandacht voor:

- Technische leesvaardigheid
- Leesproces
- Woordenschat en domeinkennis
- Interactie
- Leesmotivatie en leesplezier

>>> Maak onderscheid tussen lezers

LASTIGE AFWEGING IN ONDERWIJS

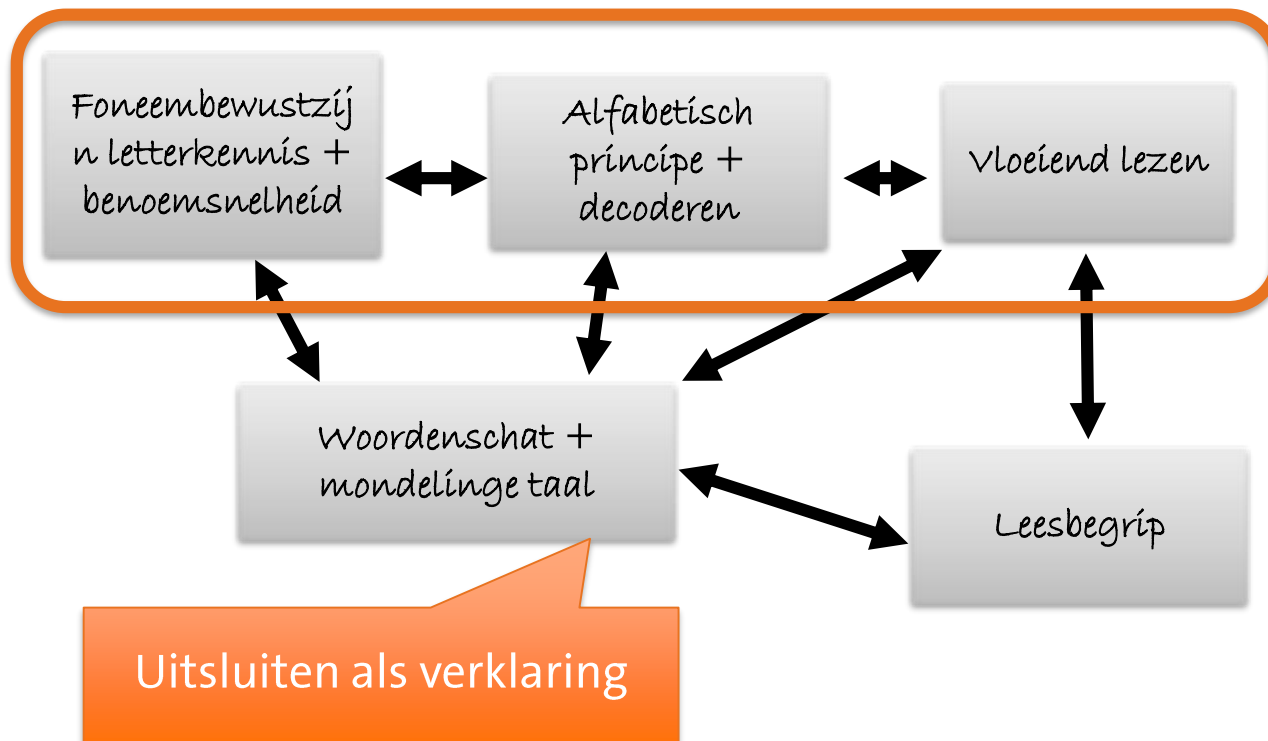
DYSLEXIE BIJ ANDERSTALIGEN

- Percentage dyslexie: taalonafhankelijk
- Geen taalachterstand maar leerstoornis
- Over- én onderschatting bij meer- en anderstaligheid
- Taak onderwijs: aantonen *ernst* en *hardnekkigheid*

KENMERKEN VAN DYSLEXIE

- Moeite met aanleren van klank-tekenkoppeling
 - Woordherkenning raakt niet geautomatiseerd
 - Vloeiend (technisch)
 - Leesbegrip kan beïnvloed worden door kern
- Deze kenmerken gelden ook voor meer- en anderstaligen
 - Problemen komen ook voor in moedertaal

SIGNALEREN VAN LEESPROBLEMEN

AAN WELKE VAARDIGHEDEN WERKEN?

- Fonologische vaardigheden
- Alfabetisch principe
- Leesvloeiendheid
- Woordenschat
- Leesbegrip

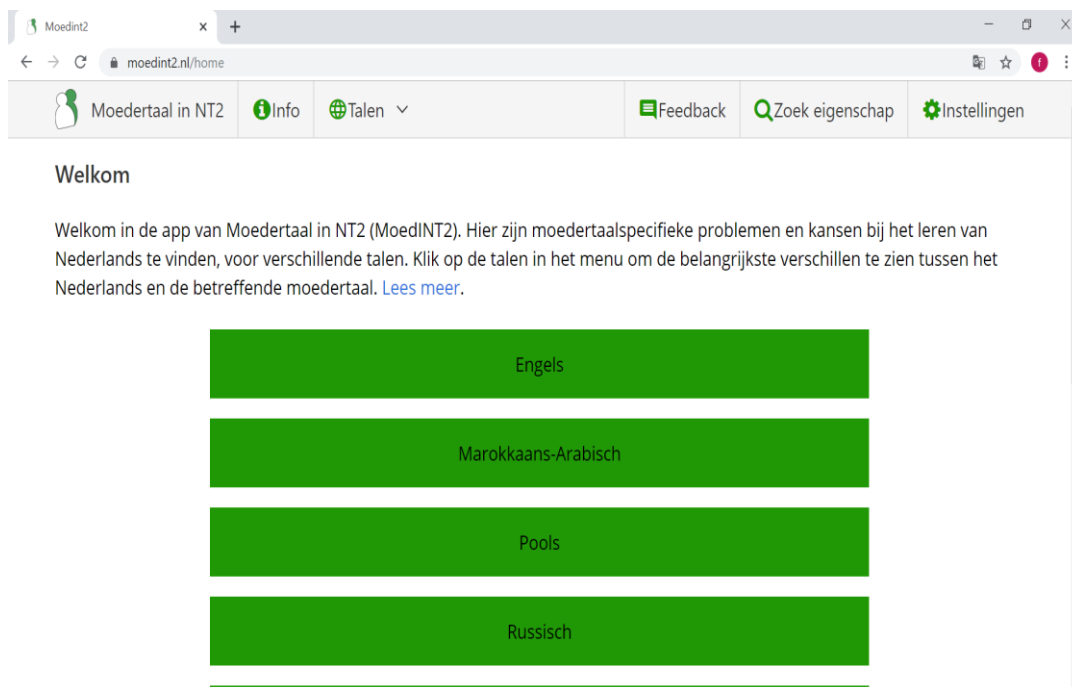
In samenhang!

FONOLOGISCHE VAARDIGHEDEN

- Klanken van NL komen niet voor in moedertaal
 - De leerling ‘hoort’ de klanken niet
 - De leerling vindt het onderscheid tussen klanken moeilijk
 - Uitspraak kan lastig zijn
 - Transfer tussen talen

WWW.MOEDINT2.NL

[HTTPS://MEERTALIGHEIDENTAALSTOORNISSENVU.WEEBLY.COM/](https://meertaligheidentaalstoornissen.vu.weebly.com/)

The screenshot shows a web browser window with the URL moedint2.nl/home. The navigation bar includes: Moedertaal in NT2, Info, Talen (dropdown), Feedback, Zoek eigenschap, and Instellingen. The main content area features a 'Welkom' section with a paragraph: 'Welkom in de app van Moedertaal in NT2 (MoedINT2). Hier zijn moedertaalspecifieke problemen en kansen bij het leren van Nederlands te vinden, voor verschillende talen. Klik op de talen in het menu om de belangrijkste verschillen te zien tussen het Nederlands en de betreffende moedertaal. [Lees meer.](#)' Below this are four large green buttons labeled: Engels, Marokkaans-Arabisch, Pools, and Russisch.

LIGHEID EN TAALSTOORNISSEN

LINGUIÏSTEN LEERKRACHTEN & OUDERS MEER INFORMATIE CONTACT

...n logopedisten, klinisch linguïsten en andere taalonderzoekers die te maken krijgen met en met een vermoeden van een specifieke taalstoornis in de gesproken taal. Van at zij kennis hebben van tientallen talen. Ook zijn er voor veel talen geen genormeerde en kind een verstoorde taalontwikkeling heeft. Met deze website proberen wij een kan deze pagina inzichtgevend zijn voor leerkrachten die met meertalige leerlingen te

MHAARS

ARABISCH -
EGYPTISCH

ARABISCH -
MAROKKAANS

ARABISCH -
TUNESISCH

ALFABETISCH PRINCIPE

- Orthografie kan anders zijn in moedertaal
- Orthografie is hetzelfde maar verwarrend
 - Tekens representeren andere klanken
 - Onbekende klanken belemmeren leren schrift
 - Context biedt geen hulp bij onbekende betekenis
 - Tekens en klanken leren kan abstract zijn
- NT2 leerling heeft vaak minder kansen tot hardop lezen
- Visueel maken (uitspraak, minimale paren, kleuren)

WERKEN AAN KLANK-TEKENKOPPELINGEN

- Klanken niet geïsoleerd aanbieden
- Visuele ondersteuning
- Aandacht voor woordstructuur
- Betekenisvol
- Nadruk ligt niet op uitspraak!

VLOEIEND LEZEN

- Mondelinge taalvaardigheid heeft (kleine) invloed:
 - Woorden zijn onbekend
 - Voorspellen van zinsverloop is moeilijk
- Mogelijk...(1): trager lezen, minder begrip
- Mogelijk...(2): vloeiend lezen, maar uitspraak niet correct

WERKEN AAN VLOEIENDHEID

Leesroutine ontwikkelen met:

- Veel leesmateriaal
- Herhaald lezen (zelfde of vergelijkbare teksten)
- In verschillende contexten
- Niet streven naar volledig begrip, maar stel vragen als:
 - Wat zou jij doen?
 - Wie heeft er gelijk?
 - Waar gaat het over?
- Zie ook : <https://www.itta.uva.nl/projecten/samenwerkend-lezen-in-de-isk-61>

WERKEN AAN WOORDENSCHAT

- Preteaching
- Woordenlijst erbij
- Woordbetekenis achterhalen: vragen, laten opzoeken
- Nieuwe woorden noteren
- Nieuwe woorden herhalen en in andere contexten voorbij laten komen

AANDACHT VOOR MOTIVATIE

- Aansluiten bij interesses, versterken van competentiegevoel, interactie over lezen
 - Taalverwerving in interactie: lezen in duo's, praten
 - Diverse boeken, houdt rekening met achtergrondkennis
 - Oefenen met hulp
 - Boeken met ondersteunende afbeeldingen
 - Stil versus hardop lezen

Welke begeleiding heeft de leerling nodig?

ONDERSTEUNING OP MAAT

1. (h)erkennen van ondersteuningsbehoefte:
welke vaardigheden?
2. Monitoren van effecten van aanbod met
eventuele intensivering

Vragen of contact?

femke.scheltinga@itta.uva.nl